

Tragédie zvaná Barrandovské terasy

Jan Berwid-Buquoy - Očima vévody z Ellgutu

V roce 1924 se vrátil z návštěvy USA do Prahy podnikatel Václav M. Havel. V San Franciscu ho zaujal restaurační pavilon jménem Cliff House umístěný na skále nad Tichým oceánem. Nafotil celou řadu snímků a ty poté v Praze předložil architektovi Maxovi Urbanovi. Ten se sice nechal inspirovat americkým Cliff Housem, ale projekt podstatně rozšířil, přepracoval a obohatil jej dalšími prvky funkcionalizmu. Havel trval na tom, že monument musí být vystaven na úpatí Barrandovské skály, aby pohledem od Vltavy připomínal „moderní Hradčany“. Šlo o geniální myšlenku: výletníci cestující dole na parnících nemohli monument přehlédnout...

Slavnostní otevření teras se konalo 4. října 1929 a zúčastnilo se ho okolo 50 000 návštěvníků. V areálu se netrhly dveře. Stalo se z něj vyhledávané místo nejen pražské smetánky, ale i širokých středních vrstev obyvatelstva. V plné letní sezóně se zde v neděli vařilo až 3000 obědů. K tanci vyhrával nejpopulárnější pražský orchestr R. A. Dvorského. V módě byl swing a charleston. V roce 1930 vybudoval Havel pod Barrandovskou skálou nejmodernější plovárnu v Evropě podle projektu Václava Kolátora se skokanskou věží opatřenou jedním deseti a jedním pětimetrovým můstkem. Bazén měl ideální délku 50 m. Tribuny a kapacita plovárny mohly pojmout až 4000 návštěvníků. Gastronomicky byly zaopatřeny přímo z Barrandovských teras zvláštním výtahem. Havel dokonce zřídil speciální tramvajovou a autobusovou linku, dovážející za mírný poplatek hosty přímo z centra Prahy na Barrandovské terasy a zpět.

Nic nebylo ponecháno náhodě. V místech dnešní Strakonické ul. bylo umístěno 10 tenisových kurtů, volejbalové a basketbalové hřiště, písečná pláž a soukromé loděnice. V roce 1937 byl na terasách otevřen „Trilobit bar“ podle návrhu architekta Vladimíra Grégra. Šlo o noční podnik. Orchestr R. A. Dvorského vyhrával do 19:00 na terasách a potom se přesídlil do „Trilobit baru“. Tam proudila zábava až do ranního kuropění. Areál byl bez přehánění prakticky otevřen „od rána do rána“. Mnozí hosté zůstávali až do snídaně.

Ačkoli terasy jako takové byly sezónní záležitostí, „Francouzská restaurace“ a „Trilobit bar“ (vybaveny vynikajícím funkcionalistickým nábytkem architektky Hany Kučerové-Záveské) byli otevřeny celoročně. Havlův areál fungoval 365 dní v roce a nikdy nezavíral. Takovými „moderními Hradčany“ nedisponovalo žádné jiné hlavní město na světě. Kdo to chtěl prožít, musel do Prahy na Barrandov.

První existenční ránou pro Barrandovské terasy byla okupace Československa v letech 1939 - 1945. Němečtí nacisté sice v roce 1939 vybudovali dokonce železniční dráhu mezi Hlavním nádražím a Barrandovem zvanou „Rychlíková linka Q“ (Schnellzugbahn Q), která dovážela klientelu na terasy prakticky bez zastávky, ale problém byl v kvalitě návštěvníků. Takřka výhradně se jednalo o německou armádu a české milenky okupačních vojáků. Tato klientela nepřinášela žádný hmatatelný zisk a navíc nezřídká v opilosti demolovala zařízení areálu. Nadmořská výška teras činí 302 m a zasklená rozhledna je 15m vysoká. To německý Wehrmacht považoval za strategicky výhodnou polohu pro pozorování a umístění protiletectvé obrany v případě spojeneckých náletů na Prahu. Místo rekreačního a zábavního střediska se stal Barrandov nacistickou vojenskou pevností...

Po válce se pokoušel prezident Beneš dostat majetek rodiny Havlů do sféry svých dekretů a „znárodnit“ (rozuměj ukrást) jej. Avšak, důkazy o tzv. „spolupráci Miloše Havla (bratr Václava M. Havla) s německými okupanty“ nebyly dostačující. Vláda tedy objekt alespoň ignorovala a tak zůstal areál takový, jak jej opustili nacističtí okupanti v roce 1945. Byly nutné investice pro naléhavé opravy.

V roce 1952 byl pražský palác Lucerna, stejně jako Barrandovské terasy, „znárodněn“ komunistickou vládou. Na rozdíl od Beneše a Gottwalda, rozpoznal prezident Antonín Zápotocký význam a světovou jedinečnost této architektury. Tvrdil, předsedovi vlády Viliamu Širokému, že zde bude „rekreační centrum pro pracující lid“ a dal Širokému příkaz, aby se o to postaral. Široký měl patrně pod pojmem „pracující lid“ svoji představu a tak se na Barrandovských terasách střídali komunističtí diplomaté a jedna delegace za druhou z celého východního bloku. Starý lesk nebyl sice areálu navrácen, ale funkčnost byla obnovena. Zní to naprosto absurdně, ale tento architektonický skvost zachránil v době po II. světové válce komunističtí Antonín Zápotocký. KSČ stavbu potom opatrovala jako oko v hlavě a šla dokonce tak daleko, že v roce 1988 byl areál restaurace, včetně bazénu se skokanskou věží prohlášen za kulturní památku. Komunistickému vedení šlo o to, za všech okolností učinit objekt nezničitelným...

Situace se stala katastrofální po „sametové revoluci“, když byl komplex 1992 navrácen potomkům úspěšného podnikatele Václava M. Havla. „Francouzská restaurace“ ještě skomírala jakžtakž do roku 1994. Poté nastala tragédie naprostého úpadku. Původní nábytek architektky Kučerové-Záveské z roku 1929 někdo kompletně ukradl. Během jednoho roku se vandalům podařilo rozmlátit veškerá okna a zasklení restaurace. Do prostor „Trilobit baru“ se nastěhovali bezdomovci, zdevastovali jej a v roce 2001 dokonce zapálili. Tato jedinečná architektonická stavbička vyhořela do základů. Bazén se skokanským můstkem zarostl plevelem a náletovými

křovisky. Místo plovárny zde vznikla džungle. Do neutěsněných střech a otvorů ve stavbách zatéká. Je napadeno základní zdivo a hrozí tragický zánik Barrandovských teras. Najde se viník devastace oněch novodobých „moderních Hradčan“ a tím zániku demokratické civilizace na tomto místě střední Evropy? Na komunisty to tentokrát svádět v žádném případě nelze.

P.S: Vašemu spolku přeji vše nejlepší a hodně úspěchu.

Kdybyste chtěli přednášku o mé činnosti na Barrandovských terasách v době jejich velké slávy (60. léta), rád Vám vyjdu vstříc.

*Dr.Dr. Jan Berwid-Buquoy
Barokní zámek Tábor-Měšice*